

N:o 20.

Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen, angående kyrkovärdars tillsättande för viss tid; gifven Stockholms slott den 18 januari 1895.

Sedan Riksdagen i skrifvelse den 2 maj 1894 anhållit, att Kongl. Maj:t ville låta utarbета och för Riksdagen framlägga förslag till lagbestämmelse derom, att kyrkovärdar skola utses för viss tid i likhet med hvad om valda ledamöter i kyrkoråd finnes stadgadt, samt infortrade underdåniga yttranden öfver Riksdagens berörda framställning afgifvits af samtliga domkapitlen, Stockholms stads konsistorium och hofkonsistorium, vill Kongl. Maj:t, med hänvisning till hvad bilagda protokoll öfver eklestastikärenden för denna dag innehåller, härmed föreslå Riksdagen att antaga bifogade förslag till

1:o Förordning angående ändrad lydelse af § 23 i förordningen om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd den 21 mars 1862; samt

2:o Förordning angående ändrad lydelse af § 25 i förordningen om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd i Stockholm den 20 november 1863.

De till ärendet hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kongl. nåd och ynnest städse välbevågen.

OSCAR.

G. F. Gilljam.

Förslag

till

förordning angående ändrad lydelse af § 23 i förordningen om kyrkostämman samt kyrkoråd och skolråd den 21 mars 1862.

Häri genom förordnas, att § 23 i förordningen om kyrkostämman samt kyrkoråd och skolråd den 21 mars 1862, sådan denna § lyder enligt kungörelsen den 30 oktober 1868 samt förordningarna den 13 april 1886, den 22 mars 1889, den 2 maj 1890 och den 14 januari 1895, skall erhålla följande ändrade lydelse:

§ 23.

Kyrkoherden, eller den hans embete förestår, eller ock annan prestman, som han för något tillfälle kan dertill förordna, är i kyrkorådet ordförande.

I skolrådet skall jemväl kyrkoherden, eller den hans embete förestår, vara ordförande.

I den annex- eller kapellförsamling, vid hvilken särskild ständig prestman finnes anställd, skall han föra ordet, när kyrkoherden eller den, som hans embete förvaltar, ej är i stämman tillstädes.

Ledamöter i kyrkorådet äro församlingens kyrkovärdar samt så många i kyrkostämman valde, för gudsfruktan och nit kände män, som församlingen finner lämpligt utse.

Till ledamöter i skolrådet eger församlingen likaledes att å kyrkostämman utse lämpligt antal för nit om skolväsendet kände män eller kvinnor. Väljes kvinna till ledamot af skolrådet, eger hon att när som helst afsäga sig uppdraget.

Skolrådet väljer inom sig, för hvarje år, en vice ordförande.

I så väl kyrkorådet som skolrådet må ledamöternas antal likväl, ordföranden inberäknad, icke understiga fem.

Ledamöterna i kyrko- och skolråden väljas för fyra års tid. Hälften af antalet eller, om detta icke är jemnt, det antal, som är närmast under hälften, utträder dock efter lottning vid slutet af andra året ifrån det denna förordning vunnit tillämpning. Afgår ledamot under den för honom bestämda tjenstgöringstiden, anställs fyllnadsval, och bör den sålunda valde tjenstgöra under den tid, som för den afgångne återstått.

Kyrkovärdar väljas för en tid af fyra år.

Då val af ledamöter i kyrkoråd eger rum, må, der församlingen så beslutar, jemväl utses hälften så många suppleanter som ledamöterna i kyrkorådet, eller, då antalet af dessa icke är jemnt, det antal, som är närmast öfver hälften. I afseende å valbarhet gälle hvad om ledamot är stadgadt. Tjenstgöringstid för suppleant är två år. Hvad här ofvan är stadgadt om suppleanter för kyrkorådets ledamöter, gälle ock angående suppleanter för ledamöterna i skolrådet.

Förslag

till

förordning angående ändrad lydelse af § 25 i förordningen om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd i Stockholm den 20 november 1863.

Härigenom förordnas, att § 25 i förordningen om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd i Stockholm den 20 november 1863, sådan denna § lyder enligt förordningarna den 22 mars 1889, den 22 maj 1891 och den 14 januari 1895, skall erhålla följande ändrade lydelse:

§ 25.

Mom. 1. Kyrkoherden eller den, som efter förordnande af konsistorium eller för särskildt fall af kyrkoherden hans ställe företräder, är i så väl kyrkorådet som skolrådet ordförande.

Mom. 2. Ledamöter i kyrkorådet äro församlingens kyrkovårdar samt så många å kyrkostämma valde, för gudsfruktan och nit kände män, som församlingen finner lämpligt utse.

Mom. 3. Till ledamöter i skolrådet eger församlingen likaledes att å kyrkostämma utse lämpligt antal för nit om skolväsendet kände män eller qvinnor. Väljes qvinna till ledamat af skolrådet, eger hon att när som helst afsäga sig uppdraget.

Skolrådet väljer inom sig, för hvarje år, en vice ordförande.

Mom. 4. I så väl kyrkorådet som skolrådet må ledamöternas antal, ordföranden inberäknad, icke understiga fem.

Mom. 5. Ledamöterna i kyrko- och skolråden väljas för två års tid. Efter lottning utträder dock halfva antalet vid slutet af första tjänstgöringsåret ifrån det denna författning vunnit tillämpning. De sålunda utträdande kunna åter inväljas. Afgår ledamat under den för honom bestämda tjänst-

göringstid och utses annan i hans ställe, blifver denne ledamot endast under den tid, som för den afgångne återstår.

Kyrkovärdar väljas för en tid af två år.

Mom. 6. Då val af ledamöter i kyrkoråd eger rum, må, der församlingen så beslutar, jemväl utses hälften så många suppleanter som ledamöterna i kyrkorådet, eller, då antalet af dessa icke är jemnt, det antal som är närmast öfver hälften. I afseende å valbarhet gälle hvad om ledamot är stadgadt. Tjenstgöringstid för suppleant är två år.

Hvad här ofvan är stadgadt om suppleanter för kyrkorådets ledamöter gälle ock angående suppleanter för ledamöterna i skolrådet.

Utdrag af protokollet öfver ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 18 januari 1895.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern BOSTRÖM,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena grefve LEWENHAUPT,
Statsråden: friherre ÅKERHJELM,
ÖSTERGREN,
GROLL,
WIKBLAD,
GILLJAM,
friherre RAPPE,
CHRISTERSON,
WERSÄLL.

Departementschefen, statsrådet Gilljam anförde härefter:

»I skrifvelse den 2 maj 1894 har Riksdagen, under erinran att för närvarande bestämmelser saknades i fråga om den tid, för hvilken kyrkovärd egde att utöfva sin befattning, anhållit, att Eders Kongl. Maj:t ville låta utarbета och för Riksdagen framlägga förslag till lagbestämmelse derom, att kyrkovärdar skola utses, i likhet med hvad om valde ledamöter i kyrkoråd finnes stadgadt, för en tid af fyra år.

Till stöd för denna framställning anförde Riksdagen:

Omnämnd redan i landskapslagarna, hade kyrkovärdsinstitutionen städse bevarat sin urgamla karakter af ett församlingens förtroendeuppdrag, och när i en senare tid på kyrkorådet öfverflyttades en del af hvad förut enligt häfd eller äldre stadganden tillhört kyrkovärdarnes befo-genhet, be-

stämades tillika, att dessa skulle vara sjelfskrifne ledamöter i kyrkorådet. I enlighet härmed stadgade också 23 § i gällande förordning om kyrkostämman samt kyrkoråd och skolråd den 21 mars 1862, att församlingens kyrkovärdar äro ledamöter i kyrkorådet jemte dem, som dertill å kyrkostämman väljas. För dessa senare föreskrefves i förordningen den 13 april 1886 viss tjänstgöringstid, så bestämd, att af ledamöterna, som väljas för fyra år, halfva antalet eller, om detta icke är jemnt, det antal, som är närmast under hälften, utträder efter lottning vid slutet af andra året. Enligt hvad Riksdagen försport, valdes nu, antagligen med hemtadt stöd af sistberörda bestämmelser, kyrkovärdar på åtskilliga ställen i landet allenast för en tid af fyra år, men i öfvervägande antalet fall lemnades uppdraget för obestämd tid och antog vid sådant förhållande lätteligen karakteren af ett uppdrag, för hvars fortvaro allenast vederbörandes lifslängd i sista hand satte en gräns. Med hänsyn särskildt till kyrkovärdarnes alliganden att jemte kyrkoherden föra kyrkans räkenskaper och den ansvarighet för förvaltningen af kyrkans medel, som för dem likasom för de valde ledamöterna af kyrkorådet vore stadgad, måste emellertid en dylik anordning i längden finnas mindre betryggande, i samma mån uppdraget blefve mera magtpåliggande. För kyrkovärdars utseende på viss tid talade ock den omständighet, att ifrågavarande uppdrag ytterst hvilade på samma grund — församlingens förtroende — som andra rent kommunala eller kyrkligt kommunala uppdrag, hvilkas fortsatta utöfvande lagen emellertid gjort beroende af regelbundet återkommande val.

Öfver Riksdagens berörda framställning hafva yttranden inforrats från samtliga domkapitlen i riket äfvensom från Stockholms stads konsistorium och hofkonsistorium, af hvilka myndigheter alla, med undantag af domkapitlen i Vesterås och Kalmar samt hofkonsistorium, uttalat sig till förmån för den underdåniga framställningen.

För egen del finner jag hinder icke böra möta för införande, på sätt Riksdagen ifrågasatt, af lagbestämmelser angående kyrkovärdars tillsättande för viss tid; och torde dervid, såsom Riksdagen äfven hemställt, tiden för ifrågavarande uppdrags utöfvande böra bestämmas lika med den, som finnes stadgad för kyrkorådets valde ledamöter.

Då emellertid enligt gällande kyrkostämmoförordningar den tid, för hvilken ledamöter af kyrkorådet väljas, är bestämd olika för Stockholm och för öfriga delar af riket, nemligen i förra fallet till två år och i det senare till fyra år, torde jemväl tiden för kyrkovärdsuppdragets utöfvande böra bestämmas för Stockholm till två år, på sätt äfven Stockholms stads konsistorium i sitt förenämnda yttrande hemställt, samt för öfriga delar af riket till fyra år.

Med hänsyn dertill, att i kyrkostämmoförordningarna inrymmas stadganden angående såväl tillsättande af kyrkovårdar som val af öfriga ledamöter i kyrkorådet, anser jag föreskrifter i nu angifna syfte lämpligast böra meddelas genom tillägg till nämnda förordningar.

På grund af hvad Riksdagen i sin ofvanberörda skrivelse andragit och hvad jag nu i öfrigt anfört, hemställer jag följaktligen i underdånighet, det Eders Kongl. Maj:t tacktes i nådig proposition föreslå Riksdagen att antaga uppgjorda förslag till

1:o. Förordning angående ändrad lydelse af § 23 i förordningen om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd den 21 mars 1862; samt

2:o. Förordningen angående ändrad lydelse af § 25 i förordningen om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd i Stockholm den 20 november 1863.»

Nämnda förslag blefvo härefter af departementschefen upplästa.

I hvad föredragande departementschefen anfört förenade sig statsrådets öfriga ledamöter.

Hvad statsrådet sålunda i underdånighet hemställt behagade Hans Maj:t Konungen gilla och bifalla; och skulle nådig proposition till Riksdagen aflåtas af den lydelse bilagan litt. B till detta protokoll utvisar.

Ex protocollo:

Hugo Boman.
